

Apostolische reis naar Turkije

(28 november – 1 december 2006)

Ontmoeting met de minister voor Religieuze Zaken

Toespraak

Conferentiezaal van de 'Diyanet', Ankara,

dinsdag 28 november 2006

Uwe Excellenties, dames en heren

Ik ben dankbaar dat ik in de gelegenheid ben een bezoek te brengen aan dit land dat zo'n rijke geschiedenis en cultuur heeft, om de prachtige natuur te bewonderen, met eigen ogen de creativiteit van het Turkse volk te aanschouwen en mij te verdiepen in uw eeuwenoude cultuur en lange geschiedenis, zowel op burgerlijk als godsdienstig gebied.

Ik ben bij mijn aankomst in Turkije direct warm onthaald door de president van de republiek. Het was mij ook een genoegen om op de luchthaven kennis te maken met minister-president Erdogan. In mijn begroeting heb ik mijn diepe waardering uitgesproken voor heel het volk van dit geweldige land en mijn eer betoond aan het graf van de grondlegger van het moderne Turkije, Mustafa Kemal Atatürk.

Nu heb ik het genoegen om u, de minister voor Religieuze Zaken, te ontmoeten. Ik wil mijn respect voor u uitspreken, gezien

de grote verantwoordelijkheid die u draagt, en ik strek mijn begroeting uit tot alle godsdienstige leiders van Turkije, in het bijzonder de Grootmoefiti's van Ankara en Istanbul. In uw persoon, minister, groet ik alle moslims in Turkije met grote hoogachting en toegenegen respect.

Uw land is christenen zeer dierbaar: veel vroegchristelijke gemeenten zijn hier gesticht en tot wasdom gekomen, geïnspireerd door de prediking van de apostelen, met name Paulus en Johannes. En volgens de traditie die ons is overgeleverd

woonde Maria, de Moeder van Jezus, in Efeze bij de apostel Johannes in huis.

Dit nobele land heeft ook een opmerkelijke bloei van islamitische beschaving gekend, op verschillende terreinen, zoals kunst en literatuur maar ook in instituties. Er zijn zoveel christelijke en islamitische monumenten die van het glorierijke verleden van Turkije getuigen. U bent daar terecht trots op en houdt ze in stand voor het groeiende aantal bezoekers dat hier komt om ze te bewonderen.

Ik ben naar Turkije gekomen met dezelfde gevoelens als die tot uiting zijn gebracht door mijn voorganger, de zalige Johannes XXIII, toen hij hier als aartsbisschop Angelo Giuseppe Roncalli kwam om het ambt van pauselijk vertegenwoordiger in Istanbul te vervullen. Ik citeer hem: "Ik ben weg van de Turken", zo schreef hij, "naar wie de Heer mij heeft gezonden ... Ik houd van de Turken. Ik waardeer de natuurlijke kwaliteiten van dit volk, voor wie een eigen plaats is ingeruimd op de weg naar beschaving".¹

Ook ik wil graag mijn waardering uitspreken voor de kwaliteiten van de Turkse bevolking. Ik wil mij op dit punt de woorden toe-eigenen die mijn directe voorganger, paus Johannes Paulus II, bij zijn bezoek in 1979 sprak: "Ik vraag me af of het niet van dringend belang is dat wij, juist nu christenen en moslims een nieuwe fase in de geschiedenis zijn ingegaan, de spirituele banden die ons verenigen, erkennen en ontwikkelen om zo met elkaar, in het belang van heel de mensheid, 'de vrede, vrijheid, sociale gerechtigheid en morele waarden' te bewaren en te bevorderen."²

Deze vraag heeft zich in de tussenliggende jaren steeds weer opgedrongen. Ik heb zelf in het begin van mijn pontificaat aangegeven dat zij ons dwingt om onze dialoog voort te zetten als een oprechte uitwisseling tussen vrienden. Toen ik vorig jaar in Keulen het genoegen had om ter gelegenheid van de Wereldjongerendag leden van de moslimgemeenschappen te ontmoeten, heb ik nogmaals de noodzaak benadrukt om onze interreligieuze en interculturele dialoog te benaderen vanuit een geest van optimisme en hoop. Deze dialoog mag niet worden gezien als iets facultatiefs. Integendeel, het is "een wezenlijke noodzaak, waarvan onze toekomst grotendeels afhangt".³

Christenen en moslims wijzen ieder in de uitoefening van hun eigen religie op de waarheid van de heilige aard en waardigheid van de mens. Daarin ligt de basis voor ons wederzijds respect en onderlinge waardering, dat vormt de grondslag voor samenwerking ten dienste van de vrede tussen landen en volken, de diepste wens van alle gelovigen en alle mensen van goede wil.

Al meer dan veertig jaar vormt het onderrecht van het Tweede Vaticaanse Concilie een inspiratiebron en leidraad voor de Heilige Stoel en plaatselijke kerken over de gehele wereld in hun relatie tot volgingen van andere godsdiensten. Het Concilie leert ons, in navolging van de bijbelse traditie, dat de gehele mensheid een gemeenschappelijke oorsprong en een gemeenschappelijke bestemming heeft: God, onze Schepper en doel van onze aardse pelgrimstocht. Christenen en moslims behoren tot de familie van hen die in de ene God geloven en die zichzelf, elk volgens hun eigen traditie, beschouwen als afstammelingen van Abraham.⁴ Die

1. *Dagboek van de ziel*, 228, 233-4.

2. *Toespraak tot de katholieke gemeenschap in Ankara* (28 november 1979).

3. *Toespraak tot vertegenwoordigers van enkele moslimgemeenschappen* (Keulen, 20 augustus 2005), in: *Kerkelijke documentatie (KD)* 33/5-6 (9 september 2005), 147.

4. Vgl. Tweede Vaticaanse Concilie, Verklaring over de houding van de Kerk ten opzichte van de niet-christelijke godsdiensten *Nosstra aetate*, 1 en 3.

menselijke en spirituele eenheid van onze oorsprong en bestemming zet ons ertoe aan om een gemeenschappelijke weg te vinden in onze zoektocht naar fundamentele waarden, die zo kenmerkend is voor de mensen van deze tijd. Wij staan, als gelovige mannen en vrouwen, voor de uitdaging van het breed gevoelde verlangen naar gerechtigheid, ontwikkeling, solidariteit, vrijheid, veiligheid, vrede, bescherming van het leven, behoud van het milieu en de natuurlijke rijkdommen van de aarde. Dat komt omdat ook wij, terwijl wij ons bezighouden met de legitieme autonomie van tijdelijke zaken, een specifieke bijdrage kunnen leveren aan het streven naar blijvende oplossingen voor deze dringende vraagstukken.

Wij kunnen bovenal een geloofwaardig antwoord bieden op de vraag die duidelijk opklinkt in de huidige maatschappij, al wordt zij ook vaak terzijde geschoven: de vraag naar de zin en het doel van het leven, voor ieder mens persoonlijk en voor de mensheid als geheel. Wij zijn groepen om samen te werken, om de samenleving te helpen om zich open te stellen voor het transcendente en de almachtige God de plaats te geven die Hem toekomt. De beste weg voorwaarts loopt via een waarachtige dialoog tussen christenen en moslims, gebaseerd op de waarheid en geïnspireerd door de oprechte wens elkaar beter te leren kennen, waarbij er respect is voor de verschillen en erkenning van wat we gemeen hebben. Dat zal leiden tot een oprecht respect voor de verantwoordelijke keuzes die ieder mens maakt, vooral voor keuzes die samenhangen met fundamentele waarden en persoonlijke godsdienstige overtuigingen.

Ter illustratie van het broederlijk respect waarmee christenen en moslims kunnen samenwerken, wil ik de woorden citeren die paus Gregorius in 1076 sprak tot een moslimprins in Noord-Afrika, onder wiens jurisdictie de christenen met grote goedgunstigheid werden behandeld. Paus Gregorius spreekt van de bijzondere naastenliefde die christenen en moslims elkaar verschuldigd zijn "omdat wij in één God geloven, zij het op een andere manier, en omdat wij Hem dagelijks loven en eren als de schepper en heerser van de wereld".

De vrijheid van godsdienst, die zowel voor het individu als voor gemeenschappen grondwettelijk wordt gewaarborgd en ook in de praktijk daadwerkelijk wordt gerespecteerd, vormt een noodzakelijke voorwaarde voor alle gelovigen om als loyale burgers bij te dragen aan de opbouw van de samenleving vanuit een houding van oprechte dienstvaardigheid, met name ten opzichte van de meest kwetsbaren en de allerarmsten.

Minister, ik wil graag afsluiten met de almachtige en genadige God te danken voor deze vreugdevolle gelegenheid die ons in zijn naam samenbrengt. Ik bid dat dit een teken mag zijn van ons gemeenschappelijke streven naar een dialoog tussen christenen en moslims, en een stimulans om met respect en vriendschap verder te gaan op die weg. Mogen wij elkaar beter leren kennen en de vriendschappelijke banden tussen ons versterken in onze gemeenschappelijke wens om samen te leven in harmonie, vrede en wederzijds vertrouwen. Wij putten, als gelovigen, uit het gebed de kracht die nodig is om alle sporen van vooroordeelen te overwinnen en gezamenlijk te getuigen van ons vaste geloof in God.

Moge zijn zegen altijd op ons rusten!
Dank u wel.

Benedictus XVI

© Copyright 2006 – Libreria Editrice Vati-
cana / R.-K. Kerkgenootschap in Neder-
land

Vertaling: drs. P.C. de Die